

11. In of op rijdend voertuig met verlies van controle

In deze beknopte analyse van arbeidsgerelateerde ongevallen, gaat het over ongevallen waarbij het slachtoffer werkzaamheden uitvoert in of op bewegende voertuigen zoals auto's, vrachtauto's, bussen, militaire voertuigen, vorkheftrucks, pompwagens, fietsen, hoogwerkers, hijskranen, agrarische en grondverzet machines, voertuigen op/aan rails (monorails, treinen), etc. Het gaat hier om werkzaamheden die plaatsvinden op bedrijfsterreinen, in magazijnen, op laad- en losplaatsen of om bijzondere werkzaamheden ivm de uitoefening van het werk op de openbare weg, zoals achtervolgingen met politie auto's, als vuilnisophaler achterop de vuilniswagen staan etc. Normale verkeersdeelname, d.w.z. als bestuurder of bijrijder rijden op de openbare weg hoort hier niet bij. De analyse is gebaseerd op een in het programma Storybuilder vastgelegd model.

Het model is gebaseerd op de 522 aan de Arbeidsinspectie in de periode januari 1998 – februari 2004 gemelde ongevallen, waarvoor er een inspectierapport (boete-, ongevalsrapport of proces verbaal) voorhanden was met de bevindingen van de inspecteur en de getuigenverslagen.

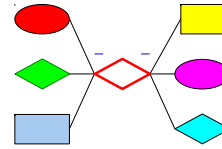
Tabel 1 Ernst van het ongeval

STORYBUILD	GEMIDDELD AANTAL GISAI-ONGEVALLLEN PER JAAR				RATIO'S		
	Overlijden	Blijvend letsel	Geen Blijvend letsel	Onbekend letsel	Overlijden	Blijvend letsel	Geen Blijvend letsel
11 Verlies controle rijdend voertuig	6	15	35	27	1	3	6

Tabel 2 Activiteit van voertuig/bestuurder – bestuurder kan slachtoffer zijn¹

Activiteit van bestuurder/slachtoffer	Omschrijving	% ongevallen	Aantal ongevallen 1998-febr. 2004	Aantal ongevallen per jaar
Activiteit van bestuurder/voertuig				
Besturen van het voertuig – algemeen		51,7%	270	44
Achteruitrijden		21,1%	110	18
Niet rijden (in eerste instantie)	Bijv. onbedoelde start of beweging	14%	73	12
Rijden – speciale verrichtingen		11,3%	59	10

¹ Wegens ruimtegebrek geen vermelding van activiteiten van bestuurder/voertuig met lagere waarden

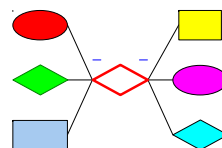
Activiteit van slachtoffer ²				
Rijden/besturen (bestuurder en slachtoffer zijn een en dezelfde persoon)		69,5%	363	59
Passagier		22,6%	118	19
Bijzondere activiteit	Laden of lossen, reparaties e.d.	8,4%	44	7
Onbekend		0,6%	3	<1

Tabel 3 Falende barrières: de directe oorzaken. Waar ging het mis?³

FALENDE BARRIÈRE	Omschrijving	% ongevallen	Aantal ongevallen 1998-febr. 2004	Aantal per jaar
Infrastructuur	Juiste (aanleg van) infrastructuur			
Probleem met scheiding van infrastructuur/tekens op de weg	De infrastructuur voldoet niet aan de eisen	46,4%	242	39
Voertuig en bestuurder/passagiers	Voorkomen dat voertuig ergens tegen aanrijdt of omslaat of dat bestuurder of passagiers van het voertuig afvallen of bekneld raken			
Gebrekkige rijvaardigheid	Kan te maken hebben met bekwaamheid, lichamelijke factoren (bijv. vermoeidheid of slechte ogen) of gedrag	49,4%	258	42
Fout m.b.t. locatie/positie	Slachtoffer of lichaamsdeel op de verkeerde plek (voet buiten voertuig).	35,4%	185	30
Te hoge snelheid	Te hoge snelheid gezien de specifieke situatie (niet per se i.v.m. een plaatselijk geldende maximumsnelheid).	15,9%	83	13
Probleem met stabiliteit of ondersteuning van het voertuig	In verband met de uitrusting van het voertuig (kraan, hoogwerker) of de plaatsing (uitstekende draagbalk)	14,6%	76	12
Te weinig bescherming voor passagier/bestuurder	Voertuig beschermt slachtoffer onvoldoende (bijv. in geval van botsing of omslaan van voertuig).	12,8%	67	11
Probleem met veiligheidsgordel	Geen gordel of geen gordel gebruikt; wordt alleen in ongevalspad opgenomen als dragen van gordel het letsel had kunnen voorkomen of verminderen.	12,1%	63	10
Probleem met lading/last		10,2%	53	9
Mechanische of overige defecten aan het voertuig		9,2%	48	8

² Doordat er per ongeval meerdere slachtoffers zijn, is het aantal activiteiten per ongeval groter dan het aantal ongevallen

³ Opmerking: er kunnen per ongeval meerdere barrières gefaald hebben

Hulpverlening				
Geen (passende) reactie op noodsituatie		5,9%	31	5
Probleem met persoonlijke beschermingsmiddelen		2,7%	14	2

Tabel 4 Diepere oorzaken: taken en managementfactoren. Hoe en waarom ging het mis?⁴

Onderliggende fouten	Omschrijving	% ongevallen	Aantal ongevallen 1998 -febr. 2004	Aantal Per jaar
Niet goed uitgevoerde taken	Omschrijving			
Gebruiken van rijvaardigheid of inzetten van kundige chauffeur	Bestuurder maakt geen gebruik van rijvaardigheid (geen visueel contact: 14,2%; fout met afsluiten: 7,9% of geen bestuurder met voldoende rijvaardigheid ingezet: 5,0%)	33,3%	174	28
Zorgen voor goede infrastructuur	Niet gezorgd voor goede infrastructuur (glad/oneffen oppervlak: 13,4%; obstakels: 8,6%; geen of onvoldoende wegmarkeringen en signalen: 6,9%)	30,8%	161	26
Gebruiken van juiste plaats in of op het voertuig	Geen juiste plaats in/op het voertuig (in/op deel van het voertuig dat niet bestemd is voor bestuurder/passagier: 7,1%; lichaamsdeel buiten het voertuig: 9,8%; van het voertuig afgesprongen: 3,1%)	21,6%	113	18
Gebruiken van snelheid die past bij de situatie	Geen veilige snelheid aangehouden, zodat controleverlies optrad	12,5%	65	11
Falende managementvoorzieningen (middelen, motieven)	Omschrijving (en % ongevallen per ondersteunende taak)			
Motivatie om te zorgen voor kundige chauffeur	Onvoldoende motivatie of interesse om zich bewust te zijn van de noodzaak goede rijvaardigheid te benutten of kundige chauffeur in te zetten (18,6%), te zorgen voor rijvaardigheid van bestuurder (2,3%) of die vaardigheid te onderhouden (1,7%)	22,8%	119	19
Conflictoplossing om goede infrastructuur te garanderen	Conflicten niet zodanig opgelost dat voor een goede infrastructuur is gezorgd (14,0%), van een goede infrastructuur gebruik is gemaakt (2,3%) of een goede infrastructuur is gehandhaafd (0,8%)	17,2%	90	15
Competentie om een goede rijvaardigheid te garanderen	Onvoldoende kennis of bekwaamheid om een kundige chauffeur te worden (3,8%) of op een kundige manier te rijden (7,5%)	11,9%	62	10
Motivatie om te zorgen voor juiste positie in of op het voertuig	Onvoldoende motivatie of interesse om zich bewust te zijn van de noodzaak zich op de juiste plaats in of op het voertuig te bevinden (8,6%) of toezicht daarop te houden (2,9%)	11,7%	61	10

⁴ Opmerking: er kunnen per ongeval meerdere achterliggende oorzaken een rol spelen